

Anonymizované znenie

Preklad

C-745/18 – 1

Vec C-745/18

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

27. november 2018

Vnútroštátny súd:

Sąd Najwyższy

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. júl 2018

Navrhovateľ v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

JA

Odporkyňa v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Skarb Państwa – Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów, Minister Sprawiedliwości, Minister Finansów

UZNESENIE

27. júla 2018

Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)... [omissis]

... [omissis]

... [omissis] [rozhodovacie zloženie súdu]

v konaní o žalobe, ktorú podal JA

proti Skarb Państwa (štátna pokladnica, Poľsko), ktorú v konaní zastupujú: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (Parlament Poľskej republiky), Senat Rzeczypospolitej Polskiej (Senát Poľskej republiky), Prezes Rady Ministrów (predseda Rady ministrov), Minister Sprawiedliwości (minister spravodlivosti) a Minister Finansów (minister financií),

vo veci peňažného plnenia

na neverejnom zasadnutí Izba Cywilna (civilné kolégium) z 27. júla 2018

týkajúcom sa kasačného opravného prostriedku, ktorý podal žalobca

proti rozsudku, ktorý vydal

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd vo Varšave, Poľsko) 17. marca 2017... [omissis],

rozhodol:

I. Na základe článku 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa Súdnemu dvoru Európskej únie kladie táto právna otázka:

Má sa článok 73 a článok 78 písm. a) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1) a predtým platný článok 11 A ods. 1 písm. a) a článok 11 A ods. 2 písm. a) šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 1977, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23) vzhľadom na všeobecné zásady povinnosti členského štátu nahradiť škodu podľa judikatúry Súdného dvora (najmä rozsudkov z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, ECLI:EU:C:1991:428, a z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79) vykladať v tom zmysle, že tieto ustanovenia od 1. mája 2004 ukládajú

členskému štátu, ktorý v tento deň pristúpil k Európskej únii, povinnosť prijať predpisy, podľa ktorých sa má konkurznému správcovi poskytnúť odmena spolu s daňou z pridanej hodnoty z tejto odmeny?

II. Zasadnutie sa odročuje.

ODÔVODNENIE

I. Predmet konania vo veci samej

V prejednávacom právnom spore ide o nárok na náhradu škody vo výške 77 023,69 PLN spolu so zákonnými úrokmi, ktorý si uplatňuje žalobca JA voči štátnej pokladnici, ktorú v konaní zastupujú: Parlament Poľskej republiky, Senát Poľskej republiky, predseda Rady ministrov, minister spravodlivosti, minister financií a Minister Rozwoju i Finansów (minister pre rozvoj a financie), z dôvodu škody spôsobenej tým, že zákonodarca pred 23. júlom 2011 neprijal predpisy, ktoré by stanovovali, že konkurznému správcovi sa má poskytnúť odmena spolu s daňou z pridanej hodnoty z tejto odmeny. Žalobca opiera svoj nárok o článok 77 ods. 1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Poľskej republiky) v spojení s § 417 ods. 1 a § 417¹ ods. 4 Kodeks cywilny (občiansky zákonník). V konaní o kasačnom opravnom prostriedku vedenom na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) je okrem iného naďalej sporné, či žalovaná od 1. mája 2004, teda od dátumu pristúpenia Poľskej republiky k Európskej únii, bola na základe práva Únie povinná prijať predpisy, ktoré by stanovovali zvýšenie odmeny konkurzného správcu o daň z pridanej hodnoty.

II. Právo Únie

Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 1977, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23)

Článok 11 A ods. 1 písm. a)

Základom dane je:

a) v prípade poskytovania tovaru alebo služieb [v prípade dodania tovaru a poskytovania služieb – *neoficiálny preklad*], ktoré nie sú uvedené v nasledujúcich bodoch b), c) a d), všetko, čo predstavuje protihodnotu, ktorú získal alebo získa dodávateľ od kupujúceho, od zákazníka alebo od tretej strany za tento tovar alebo služby vrátane dotácií priamo súvisiacich s cenou tohto tovaru alebo služieb [všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú získal alebo má získať dodávateľ alebo poskytovateľ za tieto plnenia od odberateľa alebo od tretej strany vrátane dotácií priamo spojených s cenou týchto plnení – *neoficiálny preklad*],

...

Článok 11 A ods. 2 písm. a)

Základ dane obsahuje:

- a) dane, clá, odvody a poplatky, s výnimkou samotnej dane z pridanej hodnoty,

...

Piate odôvodnenie

... na zvýraznenie nediskriminačnej povahy dane sa musí jednoznačne vysvetliť pojem „zdaniteľná osoba“, a to predovšetkým z pohľadu podchytenia osôb uskutočňujúcich príležitostné plnenia,

...

Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1)

Článok 73

V prípade dodania tovaru a poskytovania služieb, ktoré nie sú uvedené v článkoch 74 až 77, zahŕňa základ dane všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú získal alebo má získať dodávateľ alebo poskytovateľ za tieto transakcie od odberateľa alebo od tretej strany vrátane dotácií priamo spojených s cenou týchto transakcií.

Článok 78 písm. a)

Do základu dane sa zahŕňajú aj tieto zložky:

- a) dane, clá, odvody a poplatky s výnimkou samotnej DPH,

...

Odôvodnenie 5

Systém DPH je najjednoduchší a najneutrálnejší, keď sa daň vyberá čo najvšeobecnejším spôsobom a keď sa vzťahuje na všetky stupne výroby a distribúcie, ako aj na poskytovanie služieb. Je preto v záujme vnútorného trhu a členských štátov prijať spoločný systém, ktorý sa vzťahuje aj na maloobchod.

III. Vnútroštátne právo

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Poľskej republiky) z 2. apríla 1997 (Dz. U. č. 78, položka 483, v zmenenom a doplnenom znení)

Článok 77 ods. 1

4

Každý má nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená protiprávnym konaním orgánu verejnej moci.

Kodeks cywilny (občiansky zákonník) z 23. apríla 1964 (konsolidované znenie: Dz. U. z roku 2018, položka 1025, v zmenenom a doplnenom znení)

§ 417 ods. 1

Za škodu spôsobenú protiprávnym konaním alebo opomenutím pri výkone verejnej moci zodpovedá štátna pokladnica alebo jednotka územnej samosprávy alebo iná právnická osoba, ktorá vykonáva túto moc na základe zákona.

§ 417¹ ods. 4

Ak bola škoda spôsobená nevydaním normatívneho aktu, ktorý sa musí vydať podľa právneho predpisu, o protiprávnosti nevydania tohto aktu rozhodne súd, na ktorom sa vedie konanie o náhradu škody.

Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (zákon o konkurznom práve z 28. februára 2003 (konsolidované znenie: Dz. U. z roku 2017, položka 2344, v zmenenom a doplnenom znení)

§ 162 v znení platnom do 23. júla 2011 – t. j. pred nadobudnutím účinnosti Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze i ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (zákon z 9. júna 2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o konkurze a reštrukturalizácii a zákon o krajinskom súdnom registri) (Dz. U. [1]42, položka 828)

1. Konkurzný správca, súdny kontrolór alebo správca má nárok na odmenu za svoju činnosť, ktorej výška sa určí podľa vykonanej práce.

2. Celková suma odmien poskytnutých v rámci konania nesmie byť vyššia ako 3 % konkurznej podstaty a výtŕžkov z predaja vecí zaťažených vecnými právami alebo prevodu vecných práv. Výška odmeny konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu nesmie presiahnuť 140-násobok priemernej mesačnej odmeny v podnikateľskom odvetví, ktorú zverejnil Prezes Głównego Urzędu Statystycznego [predseda Hlavného štatistického úradu], bez zohľadnenia prémie zo zisku v štvrtom štvrtroku predchádzajúceho roka.

2a. Ak je výška odmeny konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu uvedenej v odseku 2 v zjavnom nepomere k vykonanej práci, určí odmenu súd, pričom ju stanoví vo výške prepočítanej na mesiac, ktorá sa rovná najviac priemernej mesačnej odmene v podnikateľskom odvetví, ktorú zverejnil predseda Hlavného štatistického úradu, bez zohľadnenia prémie zo zisku v štvrtom štvrtroku predchádzajúceho roka. Celková suma poskytnutých odmien nesmie presiahnuť 140-násobok priemernej mesačnej odmeny uvedenej v prvej vete.

3. Konkurzný správca, súdny kontrolór alebo správca môže požadovať náhradu nevyhnutných výdavkov, ktoré vynaložil v súvislosti so svojou činnosťou, ak tieto výdavky schválil konkurzný sudca.

4. V prípade smrti konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu sa nároky na odmenu, ktorá mu prináleží, a na náhradu výdavkov stávajú súčasťou jeho pozostalosti.

5. Odmena uvedená v odsekoch 2 a 2a sa zvýši o 10 %, ak sa konečný plán rozdelenia uskutoční do jedného roka od uplynutia lehoty na prihlásenie pohľadávok alebo ak sa pohľadávky zaradené do druhej a tretej skupiny uspokojia úplne a pohľadávky zaradené do štvrtej skupiny sa uspokojia aspoň do polovice, pričom sa neberie do úvahy obdobie, počas ktorého sa konanie vedie ako konkurzné konanie s možnosťou ukončenia konania vyrovnaním.

§ 162 v znení platnom od 23. júla 2011

1. Konkurzný správca, súdny kontrolór a lebo správca má nárok na odmenu za svoju činnosť, ktorej výška sa určí podľa vykonanej práce.

2. Celková suma odmien poskytnutých v rámci konania nesmie byť vyššia ako 3 % konkurznej podstaty a výťažkov z predaja vecí zaťažených vecnými právami alebo prevodu vecných práv. Výška odmeny konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu nesmie presiahnuť 140-násobok priemernej mesačnej odmeny v podnikateľskom odvetví, ktorú zverejnil predseda Hlavného štatistického úradu, bez zohľadnenia prémie zo zisku v štvrtom štvrtroku predchádzajúceho roka.

2a. Ak je výška odmeny konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu uvedenej v odseku 2 v zjavnom nepomere k vykonanej práci, určí odmenu súd, pričom ju stanoví vo výške prepočítanej na mesiac, ktorá sa rovná najviac priemernej mesačnej odmene v podnikateľskom odvetví, ktorú zverejnil predseda Hlavného štatistického úradu, bez zohľadnenia prémie zo zisku v štvrtom štvrtroku predchádzajúceho roka. Celková suma poskytnutých odmien nesmie presiahnuť 140-násobok priemernej mesačnej odmeny uvedenej v prvej vete.

3. Konkurzný správca, súdny kontrolór alebo správca môže požadovať náhradu nevyhnutných výdavkov, ktoré vynaložil v súvislosti so svojou činnosťou, ak tieto výdavky schválil konkurzný sudca.

4. V prípade smrti konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu sa nároky na odmenu, ktorá mu prináleží, a na náhradu výdavkov stávajú súčasťou jeho pozostalosti.

5. Odmena uvedená v odsekoch 2 a 2a sa zvýši o 10 %, ak sa konečný plán rozdelenia uskutoční do jedného roka od uplynutia lehoty na prihlásenie pohľadávok alebo ak sa pohľadávky zaradené do druhej a tretej skupiny uspokojia úplne a pohľadávky zaradené do štvrtej skupiny sa uspokojia aspoň do polovice,

pričom sa neberie do úvahy obdobie, počas ktorého sa konanie vedie ako konkurzné konanie s možnosťou ukončenia konania vyrovnaním.

6. Odmena konkurzného správcu, súdneho kontrolóra alebo správcu, ktorý je povinný zaplatiť daň z pridanej hodnoty, uvedená v odsekoch 2, 2a a 5, ako aj v § 163, predbežná suma odmeny a preddavky na odmenu sa zvýšia o sumu dane z pridanej hodnoty, ktorá sa určí podľa platnej sadzby tejto dane.

IV. Skutkový stav a konanie

Konanie na súde prvého stupňa

1. Sąd Okręgowy w Warszawie (Okresný súd vo Varšave, Poľsko) rozsudkom z 24. septembra 2015 zamietol žalobu, ktorú podal JA proti štátnej pokladnici, ktorú v konaní zastupovali: Parlament Poľskej republiky, Senát Poľskej republiky, predseda Rady ministrov, minister spravodlivosti, minister financií a minister pre rozvoj a financie, vo veci vyplatenia náhrady škody vo výške 77 023,69 PLN spolu so zákonnými úrokmi. Rozhodnutie uvedeného súdu vychádzalo z nasledujúcich skutkových zistení s nasledujúcim právnym posúdením.
2. Žalobca bol od roku 1997 do roku 2009 správcom konkurznej podstaty zlievarne ocele „Stalchemak“ v meste Siedlce a dostal za svoju činnosť odmenu stanovenú konkurzným súdom, pričom nevedol evidenciu dane z pridanej hodnoty a do štátnej pokladnice tiež neodviedol nijakú daň z pridanej hodnoty. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Siedlcach (riaditeľ Finančného úradu v meste Siedlce, Poľsko) rozhodnutím zo 14. júla 2011 vyrubil žalobcovi splatnú daň z pridanej hodnoty za jednotlivé mesiace v rokoch 2006 až 2009. Konštatoval, že mesačná odmena žalobcu vo výške 6 031,12 PLN brutto a konečná odmena vo výške 832 224,00 PLN brutto, ktoré boli stanovené uzneseniami konkurzného súdu, neboli zvýšené o daň z pridanej hodnoty, hoci činnosť konkurzného správcu sa má považovať za ekonomickú činnosť v zmysle § 15 ods. 1 Ustawa o podatku od towarów i usług (zákon o dani z pridanej hodnoty) z 11. marca 2004 a podlieha tejto dani. Pokusy žalobcu dosiahnuť zrušenie tohto rozhodnutia v správnom konaní, resp. v konaní vo veci správneho súdnictva boli neúspešné. Neuhradená daň z pridanej hodnoty bola od žalobcu vymožená v rokoch 2011 až 2013.
3. Sąd Okręgowy (okresný súd) sa domnieval, že článok 77 ústavy a § 417 a § 417¹ ods. 4 občianskeho zákonníka, ktoré citoval žalobca, neumožňujú vyvodiť zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú opomenutím zákonodarcu. Táto zodpovednosť sa podľa uvedeného súdu týka len situácií, v ktorých je povinnosť vydať normatívny akt jednoznačne a konkrétne vyjadrená. Počas sporného obdobia neexistoval predpis, ktorý by zakladal povinnosť zohľadniť pri priznaní odmeny konkurzného správcu daň z pridanej hodnoty. Táto povinnosť vznikla až na základe § 162 ods. 6 zákona o konkurze z 28. februára 2003 (konsolidované znenie: Dz. U. z roku 2009 č. 175, položka 1361, v zmenenom a doplnenom znení) novelizovaného k 23. júlu 2011.

Konanie na súde druhého stupňa

4. Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd vo Varšave) zamietol odvolanie žalobcu proti rozsudku, ktorý vydal Sąd Okręgowy (okresný súd), pričom sa stotožnil so skutkovými zisteniami, z ktorých vychádzalo uvedené rozhodnutie, ako aj s ich právnym posúdením. Zdôraznil, že v čase stanovenia odmeny žalobcu v poľskom práve neexistoval predpis, ktorý by konkretizoval spôsob výpočtu odmeny konkurzného správcu a stanovoval, že táto odmena sa má zvýšiť o daň z pridanej hodnoty. Poukázal na to, že žalobca sa až v odvolacom konaní odvolal na predpisy práva Únie, konkrétne na článok 2 v spojení s piatym odôvodnením prvej smernice Rady 67/227/EHS z 11. apríla 1967 (Ú. v. ES 71, 1967, s. 1301; Mim. vyd. 09/001, s. 3), článok 73, článok 78 písm. a) a článok 1 ods. 2 v spojení s piatym odôvodnením smernice 2006/112/ES, ako aj článok 11 A ods. 1 písm. a) a článok 11 A ods. 2 písm. a) šiestej smernice 77/388/EHS, a odvodil z nich opomenutie zákonodarcu. Uvedený súd však vychádzal z toho, že rozhodnutia, na ktorých spočíva právne postavenie žalobcu, sú v úplnom súlade s vnútroštátnym právom a s právom Únie, a zdôraznil, že nemá právomoc opäť preskúmať tieto otázky. Zastával pritom názor, že citované smernice obsahovali len všeobecné ustanovenia, ktoré upravovali zásady prebratia do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov, ale nemohli slúžiť ako základ pre preukázanie porušenia individuálnych práv žalobcu.

Konanie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)

5. Žalobca v kasačnom opravnom prostriedku podanom proti rozsudku, ktorý vydal Sąd Apelacyjny (odvolací súd), namietal okrem iného porušenie článku 77 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky v spojení s § 417 ods. 1 a § 417¹ ods. 4 občianskeho zákonníka. Tieto ustanovenia podľa jeho názoru neboli uplatnené, hoci si zákonodarcu nesplnil povinnosť upraviť v normatívnom akte s právnou silou zákona možnosť konkurzných súdov priznať konkurzným správcom odmenu, ktorá je zvýšená o daň z pridanej hodnoty. Žalobca ďalej tvrdí, že došlo k porušeniu § 386 ods. 4 Kodeks postępowania cywilnego (občiansky súdny poriadok). Rozsudok [súdu prvého stupňa] totiž nebol zrušený, hoci v ňom bola nesprávne posúdená podstata právneho sporu a nebol preskúmaný hmotnoprávny základ nároku uplatneného žalobou, lebo tento súd prvého stupňa neuznal, že opomenutie žalovanej ako zákonodarcu vyplýva z predpisov práva Únie, a to z článku 2 v spojení s piatym odôvodnením smernice 67/272/EHS, z článku 73, článku 78 písm. a) a článku 1 ods. 2 v spojení s piatym odôvodnením smernice 2006/112/ES, ako aj z článku 11 A ods. 1 písm. a) a článku 11 A ods. 2 písm. a) šiestej smernice 77/388/EHS. Žalobca poukázal na to, že povinnosť prijať ustanovenie, podľa ktorého sa má odmena konkurzného správcu zvýšiť o sumu dane z pridanej hodnoty, vyplýva už z podstaty tejto dane, lebo daň z pridanej hodnoty treba vždy pripočítať k cene poskytnutých služieb, resp. predaného tovaru. Navyše uviedol, že zodpovednosť za opomenutie zákonodarcu spočívajúce v neprebratí smerníc, ktoré upravovali systém dane z pridanej hodnoty, vyplýva tak z § 417 občianskeho zákonníka v znení platnom do 1. septembra 2004, ak sa

vykladá v spojení s článkom 77 ods. 1 Ústavy Poľskej republiky, ako aj z § 417¹ ods. 4 občianskeho zákonníka platného po uvedenom dátume.

6. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnému opravnému prostriedku navrhla zamietnuť tento opravný prostriedok a uviedla, že otázka správneho prebratia ustanovení práva Spoločenstva, ktoré upravovali systém dane z pridanej hodnoty, už bola zodpovedaná v konaní vo veci správneho súdnictva, v ktorom mal žalobca postavenie účastníka konania.
7. Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) dospel k záveru, že pred preskúmaním dôvodnosti kasačného opravného prostriedku treba zodpovedať právne otázky uvedené v úvode, a preto je odôvodnené podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
8. Podmienkami zodpovednosti štátu za nevydanie normatívneho aktu podľa § 417¹ ods. 4 občianskeho zákonníka je, že 1. existuje právny predpis, ktorý ukladá povinnosť vydať taký akt, 2. normatívny akt nebol vydaný napriek povinnosti, ktorá vyplýva z tohto predpisu, a 3. určí sa, že nevydanie tohto aktu bolo protiprávne. V prejednávanom právnom spore je najmä sporné, či je splnená prvá a druhá z uvedených podmienok.
9. Nárok na náhradu škody na základe tohto ustanovenia musí súvisieť s nesplnením výslovných zákonodarných povinností, ktoré sú stanovené v práve Únie, v ratifikovaných medzinárodných zmluvách a v bežných zákonoch, ktoré ukladajú povinnosť prijať vykonávacie predpisy v súlade so zásadami stanovenými v článku 92 Ústavy Poľskej republiky. Opomenutie zákonodarcu môže spočívať aj v tom, že sa neprijme zákon, ktorý sa musí prijať na základe iného zákona.
10. Podľa judikatúry Súdneho dvora je predpokladom vyvodenia zodpovednosti štátu za neprebratie smernice splnenie troch konkrétnych podmienok: 1. smernica musí priznávať práva jednotlivcom, 2. obsah týchto práv musí byť jednoznačný a musí byť možné určiť ho na základe smernice a 3. musí existovať príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti uloženej štátu a škodou, ktorá vznikla jednotlivcovi (rozsudok z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90). Tiež sa zdôrazňuje, že porušenie predpisu práva Únie musí byť dostatočne kvalifikované, t. j. musí ísť o situáciu, keď členský štát alebo orgán [Únie] zjavne a podstatne prekročil hranice svojej voľnej úvahy, a medzi porušením a škodou musí existovať priama príčinná súvislosť (rozsudok z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93).
11. V Európskej únii je systém dane z pridanej hodnoty harmonizovaný prostredníctvom smerníc. Pokiaľ ide o žalobcu, ktorý dostal odmenu, ktorá tvorí základ dane z pridanej hodnoty v rokoch 1997 až 2009, treba zohľadniť ustanovenia šiestej smernice 77/388/EHS a po jej zrušení k 31. decembru 2006 ustanovenia smernice 2006/112/ES, ktorá ju nahradila. V kasačnom opravnom prostriedku sa namieta, že došlo k porušeniu povinnosti prijať vnútroštátne predpisy, ktorá vyplýva z článku 11 A ods. 1 písm. a) a článku 11 A ods. 2

písm. a) šiestej smernice a neskôr z článku 73 a článku 78 písm. b) smernice 2006/112/ES. Tieto ustanovenia zakotvujú nasledujúce všeobecné zásady určovania základu dane:

- v prípade dodania tovaru a poskytovania služieb zahŕňa základ dane všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú získal alebo má získať dodávateľ alebo poskytovateľ za tieto transakcie od odberateľa alebo od tretej strany vrátane dotácií priamo spojených s cenou týchto transakcií,
- do základu dane sa zahŕňajú dane, clá, odvody a poplatky s výnimkou samotnej dane z pridanej hodnoty.

12. Uvedené ustanovenia – na prvý pohľad – neukladajú členským štátom povinnosť prijať predpisy, podľa ktorých sa z odmeny, ktorú dostal žalobca za svoju činnosť konkurzného správcu, nemá platiť daň z pridanej hodnoty, ale z nich vyplýva len to, že samotná daň z pridanej hodnoty nemá byť súčasťou základu dane. Právna úprava obsiahnutá v § 162 zákona o konkurze v znení platnom pred nadobudnutím účinnosti zákona z 9. júna 2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o konkurze a reštrukturalizácii a zákon o krajinom súdnom registri (Dz. U. č. 142, položka 828), t. j. do 23. júla 2011, ktorá nestanovuje zvýšenie odmeny konkurzného správcu o sumu dane z pridanej hodnoty, však vyvoláva pochybnosti, pokiaľ ide o jej zlučiteľnosť so systémom dane z pridanej hodnoty upraveným v smernici (šiesta smernica, následne smernica 2006/112/ES).
13. Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v uznesení z 21. februára 2008... [*omissis*] konštatoval, že neexistuje základ ani pre nepriame zohľadnenie dane z pridanej hodnoty, ktorá sa má zaplatiť z odmeny, prostredníctvom zodpovedajúcej úpravy výšky odmeny, ani pre priame zohľadnenie prostredníctvom zvýšenia priznanej odmeny o túto daň, o ktorý by sa konkurzný súd mohol oprieť pri stanovení odmeny konkurzného správcu. Toto rozhodnutie bolo založené na zákone o konkurze z roku 1934, ktorý už stratil platnosť a ktorý tiež nestanovoval možnosť zvýšenia odmeny konkurzného správcu o daň z pridanej hodnoty. Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) však poukázal na to, že právna úprava obsiahnutá vo vnútroštátnom práve je samozrejme nepriaznivá pre konkurzného správcu, keďže v dôsledku toho, že splní daňovú povinnosť, sa odmena, ktorú mu priznal a vyplatil súd, zníži o daň z pridanej hodnoty. Uvedený súd pritom zastával názor, že tento dôsledok, ktorý je nepriaznivý pre konkurzného správcu, možno odstrániť len zmenou platnej zákonnej úpravy.
14. Na nevyhnutnosť tejto zmeny poukázal Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) v uznesení z 12. júna 2008... [*omissis*], v ktorom preukázal existenciu právnej medzery v právnych predpisoch týkajúcich sa zásad a postupov zohľadňovania dane z pridanej hodnoty v prípade súdnych trov, ktoré vznikajú v dôsledku odmeny súdnych znalcov a iných osôb pribratých do súdnych, vyšetrovacích alebo správnych konaní, z ktorej sa musí zaplatiť daň z pridanej hodnoty. Uvedený súd v odôvodnení spomenutého rozhodnutia zdôraznil, že jednou zo zásad, na ktorých spočíva systém dane z pridanej hodnoty, je neutralita

dane z pridanej hodnoty, pričom táto zásada musí platiť pre všetky zdaniteľné osoby. Argumenty, ktoré uviedol Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd), tvorili základ pre novelizáciu zákona o konkurze a reštrukturalizácii a zavedenie povinnosti zvýšiť odmenu priznanú konkurznému správcovi o sumu dane z pridanej hodnoty v § 162 ods. 6 tohto zákona, ku ktorému došlo 23. júla 2011.

15. Zásadný problém, ktorý musí Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) pri rozhodovaní o kasačnom opravnom prostriedku žalobcu vyriešiť, spočíva v otázke, či existuje dostatočne presné ustanovenie, ktoré vyžaduje prijatie predpisu, podľa ktorého má konkurzný správca právo na odmenu, ktorá sa zvýši o daň z pridanej hodnoty, ktorá sa má vybrať od konečného odberateľa jeho služieb, t. j. z konkurznej podstaty.
16. Súdny dvor v rozsudku z 24. októbra 1996, Elida Gibbs (C-317/94, ECLI:EU:C:1996:400), objasnil zásady harmonizácie systému dane z pridanej hodnoty a v bode 18 poukázal na to, že prostredníctvom systému dane z pridanej hodnoty má byť podľa základnej zásady zaťažený len konečný spotrebiteľ. V dôsledku toho nemôže byť suma, ktorá slúži ako základ dane z pridanej hodnoty, ktorú majú vybrať daňové orgány, vyššia než protihodnota, ktorú konečný spotrebiteľ skutočne poskytol a na základe ktorej bola vypočítaná daň z pridanej hodnoty, ktorú musí tento spotrebiteľ v konečnom dôsledku zaplatiť. Súdny dvor navyše zdôraznil zásadu neutrality dane z pridanej hodnoty a konštatoval, že táto zásada sa má chápať v tom zmysle, že na rovnaký tovar sa má v jednotlivých krajinách vzťahovať rovnaká daň bez ohľadu na dĺžku výrobného a distribučného reťazca. Podľa tejto zásady totiž zdaniteľné osoby nemajú znášať daň z pridanej hodnoty, ale – ak pôsobia na stupňoch výroby a distribúcie, ktoré predchádzajú štádiu konečného zdanenia – majú skôr len povinnosť vybrať daň na účet daňovej správy na každom z týchto stupňov a potom ju odvieť daňovej správe, a to bez ohľadu na počet uskutočnených transakcií. Toto konštatovanie vedie k záveru, že daň z pridanej hodnoty v systéme dane z pridanej hodnoty upravenom v práve Únie nesmie predstavovať ekonomickú záťaž pre konkurzného správcu, a to ani v prípade, ak tento správca zodpovedá za jej odvedenie do štátnej pokladnice. Ak sa vo vnútroštátnom právnom poriadku nezavedie nijaká právna úprava, ktorá zaručí dodržanie zásady neutrality dane z pridanej hodnoty v súvislosti s určitými skupinami zdaniteľných osôb, možno to považovať za porušenie základnej myšlienky tejto dane a môže to odporovať zásade efektivity práva Únie.
17. V rozsudku zo 7. novembra 2013, Tulicã a Plavoşin (C-249/12 a C-250/12, ECLI:EU:C:2013:722), Súdny dvor vysvetlil, že články 73 a 78 smernice 2006/112/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že ak bola cena za dodanie veci určená bez akejkoľvek zmienky o dani z pridanej hodnoty a dodávateľ uvedenej veci je zdaniteľnou osobou povinnou odvieť daň z pridanej hodnoty zo zdaniteľnej transakcie, treba dohodnutú cenu v prípade, že dodávateľ nemá možnosť od nadobúdateľa získať späť daň z pridanej hodnoty vyžadovanú daňovou správou, považovať za cenu, ktorá už zahŕňa daň z pridanej hodnoty. Treba však poukázať na to, že uvedené rozhodnutie sa nevzťahuje na situáciu,

v ktorej odmenu dodávateľa tovaru, resp. poskytovateľa služby určuje štátny orgán na základe zákonom stanovených sadzieb, ako je to v prejednávacom prípade. Súdny dvor sa nezaoberal otázkou, či z ustanovení smernice možno vyvodit' pravidlo, podľa ktorého je osoba, ktorú možno považovať za konečného odberateľa tovaru alebo služby, povinná zaplatiť splatnú daň z pridanej hodnoty. Z bodu 35 a nasl. tohto rozsudku však možno vyvodit' záver, že so systémom dane z pridanej hodnoty upraveným touto smernicou je nezlučiteľné, ak členský štát Európskej únie neposkytne dodávateľovi možnosť získať späť od nadobúdateľov daň z pridanej hodnoty vyžadovanú daňovou správou.

18. Z judikatúry Súdneho dvora preto vyplýva záver, že právo Únie v dotknutej oblasti nemôže založiť pozitívnu legislatívnu povinnosť členského štátu. Vzhľadom na potrebu odstrániť príslušné pochybnosti je odôvodnené, aby Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) podľa článku 267 ods. 3 ZFEÚ podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore Európskej únie.
19. ... [omissis]... [omissis]
... [omissis]... [omissis]
... [omissis]
... [omissis]... [omissis]
... [omissis] [úvahy týkajúce sa nezávislosti súdnictva, ktoré vôbec nesúvisia s prejudiciálnou otázkou]

za správnosť kópie

STARSZY SEKRETARZ SĄDOWY

(vyšší súdny tajomník)

Justyna Kosińska